

ՀԱԿՈՒՄՆԵՐ ¹⁾

Դրամա 4 արարուածով

II ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Շքեղ զարդարուած սենեակ. յետեւի կողմը ընդարձակ միջանցք, որ տանում է դէպ դարձի՝ Բեմի եւ միջանցքի դռները բաց են: Չախ կողմից դուռ: Շրեկոյ է, հիւրասիրութիւն: Դարձից տարածում է երաժշտութեան ծայն: Բեմում շարունակ շարժում, անցուղարձ: Հիւրերը զոյգ-զոյգ զրուցելով զբօսնում են միջանցքում, բեմում, կամ թէ երբեմն անցնելով բեմի վրայով: Վարագոյրը բարձրանալիս հիւրերը ցրուած են զանազան տեղեր: Խոլ աղմուկ, առաջացած խօսակցութիւններից: Բեմի մի կողմում խօսակցում են Նինա, Հենրիկ եւ Գէորգ: Իսկ Լիզա եւ Լիոնորա զրուցելով զալիս են բեմի առջեւ:

Լիզա. Դու նորութիւն նկատում ես:

Լիոնորա. Ի՞նչ նորութիւն:

Լիզա. Նինան այժմ խիստ հետամտում է Գէորգին, ամբողջ երեկոյ նրանից անբաժան է:

Լիոնորա. Միթէ կասկածում ես:

Լիզա. Դու ակնկալում ես Նինայից որեւէ հաւատարմութիւն:

Լիոնորա. Ուրեմն նա չէ սիրում Հենրիկին:

Լիզա. Ի հարկէ չէ սիրում, այլապէս տարօրինակ երեւոյթ կը լինէր այդ Նինայի կեանքում: Յանձին Հենրիկի նա ի նկատի ունի ապահով փեսացուի, ուստի և այժմ հակուած է նրան:

Սակայն եթէ երևան եկաւ մի աւելի ապահով, հարուստ փեսայ, նա իսկոյն կը թողնէ Հենրիկին: Իսկ Գէորգը հարուստ է:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Դու կարծում ես ուրեմն, որ Նինան այժմ Գէորգին ի նկատի ունի, կամ թէ աշխատում է ձեռք բերել:

ԼԻԶԱ. Այդ շատ պարզ է այժմ: Նայի՛ր, տես անա ինչպէս կը քողարկուի ինքն իր խօսքով Գէորգի հետ և հայեացքը նրանից անբաժան: (Շրջում, նայում են Նինային, որ, աշխոյժ շարժումներով խօսում է Գէորգի հետ, այն ինչ Հենրիկը հանգիստ դիտում է նրան):

ՄԻՔԱՅԷԼ. (Մերձենում է): Ի՞նչ էք դիտում:

ԼԻԶԱ. Ես հաւատացած եմ, որ եթէ Գէորգն առաջարկութիւն անէ, Նինան իսկոյն կ'ընդունէ, մերժելով Հենրիկին:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Անհերքելի է Նինային:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Անպայման Նինան այժմ չի սիրում Հենրիկին, եթէ առաջ սիրելիս է եղել: Դրա փոխարէն նա աշխատում է Գէորգի վրայ ազդեցութիւն ձեռք բերել:

ԼԻԶԱ. Մի խօսք, նա փեսայ է ընտրում:

Պարերի կառավարիչը. (Բարձրաձայն): Երկրորդ պարը սկսուած է: (Վերցնում է մի դամա ու դուրս գնում դէպի դահլիճ: Հիւրերը սկսում են զոյգ-զոյգ հետել):

ԳԷՈՐԳ. Ուրեմն օր. Նինան վաղը ժամանակ չի ունենալ մեզ հետ անցնելու:

ՀԵՆՐԻԿ. Օրիորդը տրամադրութիւն յայտնեց վաղը ձեռք վերցնելու և ես արդէն պատուիրել եմ ամեն ինչ:

Լիզա, Լիոնորա և Միքայէլ: (Մօտենում են խօսակցողներին):

ՆԻՆԱ. (Դժգոհութեամբ): Ես ամենեւին տրամադրւել չեմ, մանաւանդ ձեռք վերցնել սկի չեմ սիրում:

ԼԻԶԱ. Միթէ:

ՀԵՆՐԻԿ. Բայց այդ դուք առաջարկեցիք:

ՆԻՆԱ. Դուք ցանկանում էիք, ես էլ իմ համաձայնութիւնըս տուի: Սակայն այժմ տրամադրութիւնս փոխուել է: (Անհանգիստ շարժումներ է անում):

ԳԷՈՐԳ. Կարձղ եմ ձեզ այս վայրէջք խնդրել:

ՆԻՆԱ. Շնորհակալ եմ: (Վերցնում է Գէորգի թելը և գնում նստի):

ՀԵՆՐԻԿ. (Դնքն իրան): Զարմանում եմ:

ԼԻԶԱ. Իսկ մենք անպատճառ կ'երթանք:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Մենք կ'երթանք ի հարկէ, մանաւանդ որ ձեռքները պատուիրած են: Նինան երեւի տրամադրութիւն չ'ունի, թէ չէ նա ձեռք պարտութեան մեծ սիրահար է:

ԼԻԶԱ. Պարոն Հենրիկը կը մասնակցէ:

ՀԵՆՐԻԿ. Ես տրամադրութիւնս չեմ փոխել, վաղը ձեզ հետ կը գամ անպատճառ (զնում է դաշիւն):

ԼԻԶԱ. Հասկացա՞ր, Լիոնորա, ինչո՞ւ Նինան այդպէս վարուեց:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ձեմ հասկանում:

ԼԻԶԱ. Որովհետեւ Գէորգը ձի հեծնել չէ սիրում, ուստի և մեր զբօսանքին մասնակցել չի կարող:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Նինան սկսում է Գէորգի ճաշակով ապրել, թէ չէ ուրիշ անգամ ձիու անուն լսելիս պարում է:

ԼԻԶԱ. Գէորգից դուրս նա այժմ ո՛չ ոքի տեսնել չի ուզում և որքան կոպիտ է նա պատասխանում Հենրիկին:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Զարմանում եմ. ընդամենը երկու-երեք օր է ինչ նա Գէորգի հետ ծանօթացել է, միթէ՞ այս կարճ ժամանակում կարող է նրանից այդ աստիճան ազդուել:

ԼԻԶԱ. Ինչո՞ւ անպատճառ ազդուել: Ֆինանսական տեսանկէտից Գէորգը գերադասում է Հենրիկին, իսկ Նինան բացարձակապէս շեշտում է, որ հարուստ ամուսին է փնտրում: Ինչո՞ւ ուրեմն այժմ չ'աշխատել Գէորգի ուշադրութիւնը գրաւելու:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Որտե՞ղ է Նինան ծանօթացել Գէորգի հետ:

ԼԻԶԱ. Ինքը Հենրիկն է անցեալ երեկոյեան ժողովարանում նրանց ծանօթացրել:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Ինքն իր ձեռով իրան հակառակորդ է բերել:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Գէորգը Հենրիկի ընկերն է, միթէ՞ նրանք երբ և է չը պիտի ծանօթանային:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Սիրոյ ժամանակ ի՞նչ ընկեր: Ահա ձեզ ընկեր:

ԼԻԶԱ. Այս ամեն պատմութեան մէջ միմիայն Նինան է մեղաւոր և ո՛չ Գէորգը:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Մէկը աւելի քան միւսը:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Թերևս դուք իրաւացի էք: Եթէ Գէորգին հաճելի չէ լինէր Նինայի կոկետութիւնը, այդ աստիճան մերձ յարաբերութիւն չէր ստեղծուիլ:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Ի հարկէ, այդպէս է: Նոյն իսկ նա կարող է Նինային յետ վանել յանուն Հենրիկի սիրոյն: Բայց ինչո՞ւ է լուռ Հենրիկն ու տանում այս ամենը:

ԼԻԶԱ. Երկար չի տևիլ, երևի շուտով նա էլ կը հասկանայ այս ամենը:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Դադարե՞նք նրանց մասին խօսելուց: Պարել չե՞ս կամենում, է՛լլա:

ԼԻՉԱ. Գնանք: (Վերցնում է Միքայէլի թերեւ եւ դուրս են գնում):

ԼԻՈՆՈՐԱ. (Մինակ): Նինան այժմ հակուել է Գէորգին. այս ճիշտ իրողութիւն է: Թեթեամիտ ընաւորութեան, թերուս կրթութեան ու դաստիարակութեան հետեանք է սա: Յաճախի սիրահարութիւնը Նինային այժմ դարձրել է սիրոյ վերաբերմամբ կատարեալ բռնութ, այնպէս որ այսօր ամուսնութիւնը նրա համար ոչ թէ սիրոյ կապ է, այլ մի դուռ, որ պէտք է տանէ դէպ հարստութեան, ճոխ ու կոմֆորտ կեանքի մի փայլուն ասպարէզ: Ահա թէ ինչո՞ւ նա կարողանում է մի շարթում մոռանալ Լեոնին, Հենրիկին ընտրելու իբրեւ աւելի ունեւորի, ապա թողնում նրան հարուստ Գէորգի ուշադրութիւնը գրաւելու Սա անհատական երեոյթ չէ. սա մեր ժամանակակից հասարակութեան մօրալի արտայայտութիւնն է, մի մօրմը, որ պարզ պնդում է, թէ գոյութեան կուում հեշտ ու ապահով կեանք վարելու համար պէտք է ոչնչացնել բոլոր միւս զաղափարները, որոնք այդ ճանապարհին խոչնդոտ կարող են հանդիսանալ: Մեր կեանքում Նինաների թիւը լեզէօն է, որոնց արմատախիլ անելու համար կարեւոր է կրթութեան ամբողջ սխտմ ներս բերել: (Սայում է սեղանի վրայ թափուած լրագիրները):

ԼԵՒՈՆ. (Մտնում է քիչ յետոյ): Կարդում էք:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Աչքի էի անցնում:

ԼԵՒՈՆ. Դուք պարել թողել էք, անշուշտ կրթուած ճաշակի նկատմամբ:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Իսկապէս վաղուց է չեմ պարում, սակայն ճաշակի վերագրել չեմ կամենում, քանի որ չը պարելով հանդերձ, մնում եմ հանդիսատես, առանց ձանձրոյթի դիտելով պարողներին:

ԼԵՒՈՆ. Նինայի մասին թնչ կարող էք պատմել, երբ է նշանագրութիւնը:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Դեռ որոշ չէ, գոնէ ես չը գիտեմ:

ԼԵՒՈՆ. Քիչ առաջ Հենրիկի հետ էինք, նա այնպիսի տօնով է խօսում, որ իբր Նինայից դեռ դրական պատասխան չէ ստացել: Ի՞նչ որ սառնութիւն է նկատում, դրան վերադիւր Հենրիկը շատ դժուարութեամբ էր պատասխանում:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ես սկսել եմ կասկածել նրանց կապի վերայ: Նրանք անչափ տարբեր մարդիկ են, միւս կողմից Նինան աշխատում է հարուստ փեսայ գտնել, ուրեմն և անսպասելի չը պիտի լինի, եթէ Գէորգի մօտ Հենրիկը մերժուի:

ԼԵՒՈՆ. Գիտե՞ք: Միթէ՞ նա հետաքրքրւում է Նինայով:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Գոհնէ այդպէս է երևում:

ԼԵՒՈՆ. Դժուարանում եմ հաւատալ: Միթէ Գէորգը մտա-
ծում է Նինային բաժանել Հենրիկից:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Եթէ Նինան Հենրիկի փոխարէն Գէորգին է
ընտրում, այդ դէպքում Գէորգն ազատ է մեղադրանքից, իսկ
Հենրիկին մնում է միայն խոհեմութեամբ զիջանել:

ԼԵՒՈՆ. Կրկնակի մեղադրելով Նինային, չի կարելի մո-
ռանալ, որ անպայման Գէորգը նպաստել է իր կողմից Նինայի
անհաւատարմութեան: Բայց և աւելացնում եմ, որ Գէորգից
նման վարմունք չեմ սպասում:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Այսպէս թէ այնպէս պարզ է այժմ, որ Նի-
նան անչափ հետաքրքրւում է Գէորգով և անպատճառ կը մեր-
ժէ Հենրիկին եթէ Գէորգն առաջարկութիւն անէ:

ԼԻԶԱ. (Մտնում է): Կարող եմ մասնակցել:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Նինայի մասին ենք խօսում:

ԼԵՒՈՆ. Իսկ հաստատ է, որ Նինան Հենրիկին խօսք է
տուել:

ԼԻԶԱ. Ի հարկէ. և այնպիսի քաղցր օրեր են անցրել այս
մի քանի օրը, որ Նինան եթերումն էր զգում իրան: Գոհնէ
ինքն այդպէս է ասում:

ԼԵՒՈՆ. Ես այդ օրիորդի մասին սկսում եմ աւելի քան
վատ կարծիք կազմել:

ԼԻԶԱ. Նա այստեղ ճշինչ վատ բան չի գտնում: Նա միայն
ամուսին է ընտրում: Ինչպէս որ ինքն է ասում:

ԼԵՒՈՆ. Այդ անպատուաբեր խաղ է. պէտք է նրան յետ
կանգնեցնել այդ սովորութիւնից. պէտք է նրան զգուշացնել
հի միայն յանուն իր պատուի, այլ և յանուն այն մարդկանց
բախտաւորութեան, որոնց նա որսալ է աշխատում:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Նրան բան հասկացնել շատ դժուար է: Ի
սկզբանէ անտի նա յայտնի է իր անթիւ պատմութիւններով,
այդպէս էլ պիտի շարունակուի, մինչև որ մի փառաւոր օր իր
ամբողջ զեղիս գոյութեամբ կը զարնուի կեանքի ապառաժին և
ջարդ ու փշուր կը լինի:

ԼԵՒՈՆ. Նրան արհամարհելը հի մի շահ չունի. պէտք է
ընդհակառակը խնդիրը պարզել և ըստ կարելոյն շուտ վերջ
դնել առնան անախորժութիւնների: Այլապէս այս ամենը կը
բռնկուի մի օր և առաջինը հենց իրան կը սպանէ:

ԼԻԶԱ. Ինչ կարելի է անել: Նա կը պատասխանէ, որ
սիրում է Գէորգին, ուրեմն և հասկանալի պիտի լինի, որ աշ-
խատում է նրան ձեռք բերել:

ԼԵՒՈՆ. Իսկ Գէորգին պարզ պիտի լինի, թէ ինչ հաշիւներով է առաջնորդուում Նինան: Առհասարակ ես Գէորգին ներել չեմ համաձայնուում, քանի որ նա մոռանում է իր ընկեալական պարտականութիւնը Հներիկի վերաբերմամբ:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Թերեւս Գէորգը դեռ չը գիտէ նրանց յարաբերութիւնն իմասին:

ԼԻԶԱ. Ես ես հակուած եմ կարծելու, որ եթէ Գէորգն իմանար նրանց յարաբերութեան իմասին, անպայման յետ կը մղէր Նինային: Սակայն ինչո՞ւ Հներիկը չի ասել դեռ: Միւս կողմից Գէորգին մեղադրել ես չեմ կամենում: Միթէ՞ դուք մեղադրում էք Հներիկին, որի պատճառով դուք մերժուել էք:

ԼԵՒՈՆ. Անպայման Հներիկը մեղաւոր է այն տեսակէտից, որ նա հետամտել է Նինային ու ստիպել նրան իր դիմաց մոռանալ ինձ: Սակայն ես անտարբեր եմ այս դէպքում, քանի հաստատ է, որ շուտ թէ ուշ Նինան կը դադարէր ինձ սիրելի շնորհիւ իմ անապահով դրութեան: Կոմֆորտ կեանքի հակումները այն աստիճան ուժեղ են նրա մէջ, որ միւս բոլոր զգացմունքները ճնշուում ու խեղճն կուլ են դնում: Նա անընդունակ է սիրելու, իսկ նրա այդ ձգտումները ապագայ դժբախտութիւններ են խոստանում: Ահա ինչո՞ւ պնդում եմ, որ պէտք է երկու կողմերին եւ սթափեցնել:

ԼԻԶԱ. Սակայն լաւ դեր կատարած կը լինենք մենք:

ՆԻՆԱ. (Մտնում է):

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ահա նա: (Կամաց):

ԼԵՒՈՆ. (Վեր է կենում, ատելութեամբ Նինայի կողմը նայում եւ քայլում դուրս գնալու):

ՆԻՆԱ. (Լեռնի ետեւից գրգռուած): Պարոն Լեոն, քաղաքավարութիւնը ստիպում է ծանօթներին բարեկէ:

ԼԵՒՈՆ. (Կանգ է առնում): Ամեն ինչ մեր մէջ այլ եւս վերջացած է:

ՆԻՆԱ. Մեր մէջ տեղի ունեցած ամեն պատմութիւնից յետոյ, չէի սպասում այսպիսի վերաւորանք:

ԼԵՒՈՆ. Ես կեղծել չեմ կամենում, օրիորդ Նինա:

ՆԻՆԱ. Յարգել ծանօթութիւնը կեղծիք չէ ամենակին:

ԼԵՒՈՆ. Մեր վերաբերմամբ կատարեալ կեղծիք. (Գնում է):

ՆԻՆԱ. Զղուկի մարդ:

ԼԻԶԱ. Միթէ խիստ չեա, Նինա:

ՆԻՆԱ. Ամենակին ոչ:

ԼԻԶԱ. Կարծում եմ: Բայց ինձ ներէք: (Գնում է):

ՆԻՆԱ. Այս ամենից յետոյ միթէ կարելի է այլ եւս տղա-մարդկանց հաւատ ընծայել:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Սակայն դու կատարեալ աւելորդ պահանջներ ես անում: Ձեր յարաբերութիւնները խղելուց յետոյ այլ ևս ինչ ծանօթութիւն կամ գլխարկի բարև:

ՆԻՆԱ. Միթէ նա հասարակ պարտականութիւն չէ զգում գոնէ հասարակութեան մէջ ինձ յարգանքով վերաբերուելու: Ի՞նչ կ'ասեն մարդիկ, որոնք մինչև այժմ մեզ միասին են տեսել, երբ այժմ նկատեն մեր այս դժգոհութիւնը:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Եթէ հասարակական կարծիքը քեզ համար որևէ նշանակութիւն ունի, այդ դէպքում նման խաղերից վաղուց հեռացած պէտք է լինէիր:

ՆԻՆԱ. Ի՞նչ խաղեր, ես ուղղակի խաբուել եմ իմ միամտութիւնից:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Միթէ կարծում ես ինձ էլ մոլորեցնել, Նինա:

ՆԻՆԱ. Ո՛չ որի մոլորեցնել ես չեմ մտածում: Ի՞նչ մեղաւոր եմ, եթէ նրան սիրել այլ ևս չեմ կարողանում:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Դու նրան սկզբից չես սիրել, այլ անձնատուր ես եղել միմիայն ժամանակաւոր հաճոյքի, ինչպէս անցեալ անգամ ինքդ անձամբ խոստովանւում էիր: Իսկ այդ ամենը խաղեր են միմիայն, սիրոյ խաղեր: Վերցնենք հենց Հենրիկի դէպքը: Ինչի՞ համար են այս ամենը, եթէ դու նրան սիրում ես և խօսք ես տուել, ինչո՞ւ ուրեմն նրան վիրաւորանքներ ես հասցնում, աշխատելով ամենքին էլ ցոյց տալ, որ անտարբեր ես դէպի նա: Կամ եթէ յիշաւի նրան չե՞ս սիրում, ինչո՞ւ ուրեմն շարունակում ես կերակրուել նրա համբոյրներով, ինչո՞ւ շարունակում ես նրա ծանօթութիւնը վայելել:

ՆԻՆԱ. Իբրև ջղային, ես հանգիստ տանել չեմ կարողանում, երբ նա հասարակութեան մէջ իրան այսքան մերձ է պահում ինձ: Այլ բան է, եթէ պաշտօնապէս յայտնի լինէր մեր յարաբերութիւնը:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Իսկ եթէ ձեր մէջ կապ, համաձայնութիւն կայ, ինչո՞ւ քողարկել կամ գաղտնի պահել: Ո՛չ Նինա, դու այժմ այլ ձգտում ունիս, դու բացարձակապէս հակուած ես Գէորգին:

ՆԻՆԱ. Նո՛ւ, ինչ կայ որ:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Ոչինչ, ի հարկէ. քո հաշիւների համար նոյն իսկ շատ լաւ է, միայն զարմանալի է իսկապէս, որ ընդամենը մի շաբթում կարողանում ես Լևոնին մերժել, յանուն Հենրիկի սիրոյն, այժմ էլ Հենրիկին թողնել մի երբորդի համար:

ՆԻՆԱ. Հենրիկին ես չեմ թողել:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Աւելի վատ: Եթէ այժմ հակուած ես Գէորգին,

պարտաւոր ես Հներիկին ազատ թողնել, խոստովանուելով նրան ամեն ճշմարտութիւն:

ՆԻՆԱ. Սակայն այդ այն ժամանակ միմիայն, երբ բացարձակ զգամ, որ Գէորգը իմ մէջ գերադաս է միւսներէց:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Բայց այդ այնքան պարզ է այժմ քո մէջ: Միթէ դեռ կասկածում ես:

ՆԻՆԱ. Կասկածում, օ, ոչ: Ես նրան սիրում եմ, Լիոնորա, քեզնից թագցնել չեմ կամենում, սիրում եմ նրան: Սակայն չէ որ այս հերիք չէ: Չէ որ փոխադարձ սէր է կարեւոր:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Եւ այդ բացակայում է:

ՆԻՆԱ. Դու ինչ ես կարծում:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Որ նա քեզնով խիստ հետաքրքրւում է:

ՆԻՆԱ. Ա՛խ. ինձ թւում է թէ նա դէպ ինձ ոչ մի լուրջ զգացմունք չի տածում: Ահա ինչու այսքան տանջւում եմ: Ո՛չ ոքի համար ես այսչափ չեմ չարչարուել: Մի-մի բոլոր թւում է, որ նա ինձ սիրում է, որ ահա կը թեքուի ու կը համբուրէ ինձ և ես սկսում եմ դողդողալ, կարմրել, երջանկութեամբ լցուել, սակայն նա մնում է լուռ և միշտ տատանւում: Նա կասկածում է Հներիկի յարաբերութիւնից, ահա ինչու տատանւում է:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Ասա... Այդ պատճառով ուրեմն դու այդպէս արհամարհանքով ես վերաբերում Հներիկին, ցոյց տալու Գէորգին, որ Հներիկը ոչինչ արժէ քո աչքում: Նո՛ւ, Նինա:

ՆԻՆԱ. Ի՞նչ անեմ, Լիոնորա: Ես ինձ զսպել այլ ևս չեմ կարողանում, Գէորգի ներկայութեամբ մոռանում եմ ամեն ինչ. առանց նրան ես անչափ թշուառ եմ: Այժմ միայն գիտեմ ինչ է նշանակում սիրել: Նրա դիմաց, նրա շնչի տակ ես կծկւում եմ, սարսուռում, այդ բոլորներին պատրաստ եմ նրա համար ամբողջ կեանքս զոհելու: Ա՛խ, ինչո՞ւ նա ինձ չի սիրում:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Հոնգիստ մնա, նա անտարբեր չէ դէպի քեզ:

ՆԻՆԱ. Դու կարծում ես նա սիրում է ինձ: Ասի՛ր, յոյս տուր:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Նա դեռ երեւի ծանօթանում է քո կեանքի հետ:

ՆԻՆԱ. Իսկ ես լմու եմ պահում ինձ: Նա գոհ կը մնայ ինձնից:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Եթէ շարունակես անտեղի վիրաւորանքներ հասցնել մարդկանց, հազիւ նա գոհ մնայ:

ՆԻՆԱ. Իսկ այդ յանուն հենց ի՞ր սիրոյ եմ անում:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Ինչո՞վ երաշխաւորել, որ ապագայում նրա հետ ես նոյնպէս չես վարուի:

ՆԻՆԱ. Ա՛խ ո՛չ, ես նրան սիրում եմ, ես նրան հաւատարիմ կը մնամ: Քեզ խնդրում եմ միայն, Լիոնորա, աշխատել Հենրիկին հեռու պահել, նա մեզ անշափ խանգարում է:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Հրաժարում եմ որ և է դեր յանձն առնել: Քո ծրագիրներում ազատ գործելու համար, ես խորհուրդ եմ տալիս մերժել Հենրիկին:

ՆԻՆԱ. Մերժել նրան հենց այժմ:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Նրանից ազատ մնալու ամենալաւ միջոցն է այդ և աւելի պատուաբեր:

ՆԻՆԱ. Մերժել, որ դու նրա հետ մենակ մնաս:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Որ դու ազատ մնաս Գէորգի հետ: Ինչ ինձ է վերաբերում, կրկնում եմ քեզ, որ ես Հենրիկից ո՛չ մի աղբն-կալութիւն չհւնիմ:

ՆԻՆԱ. Նրան այժմ իսկ մերժել ես չեմ կամենում:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ինչպէս կ'ուզես: Այդ դէպքում քեզ զգուշացնում եմ թողնել Հենրիկին ծաղրելը Գէորգի ներկայութեան: Այդ անպատիւ վարք է: Դու. կարող ես ազատ մէկին անձնատուր լինել առանց մի երրորդին անուանարկելու:

ՆԻՆԱ. Ի գուր ես գրգուռում:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Նո՛ւ, քեզ միայն յիշեցնում եմ: (Դնում է):

ՆԻՆԱ. (Բարկացած նայում է Լիոնորայի ետեւից, անպա նստում զանաւորակիւ): Հա՛, հա՛: Ես շատ լաւ գիտեմ իմ դերը և ո՛չ մի սպառնալիք չի կարող ինձ երկիւղ ազդել: Հենրիկին այժմ սերժելը կը լինի ամենամեծ, յիմարութիւն: Նրան դեռ պէտք է փաղաքշելով պահել, մինչև Գէորգի հետ լարաբերութիւնս կը որոշուի: Գուցէ Գէորգը ոչ մի լուրջ մտադրութիւն իմ վերաբերմամբ չ'ունի, ինչո՞ւ ուրեմն թողնել Հենրիկին: Ո՛չ, այդ աստիճան միամիտ լինել աններելի է: (Պառլզա): Իսկ այս անիրաւ Գէորգը: Օ՛, նա անգուժ է կատարեալ: Միթէ՞ նա չի նկատում իմ տանջանքը: Կեանքում շատ մարդկանց եմ պատահել, բոլոր ծանօթներիս իսկոյն ընկճել ու ստիպել իմ առջև ծուսկ իջնել, սակայն Գէորգը... դեռ տատանւում է: Հարստութիւնը նրան խիստ հպարտ է դարձրել, սակայն ես Նի՛նան եմ, նրան ևս կ'ընկճեմ: Անկարելիք բան է, նա պէտք է ինձ սիրէ:

ՀԵՆՐԻԿ. (Մտքս է մտնում տխուր ու ծանր քայլերով):

ՆԻՆԱ. Դձ ևս, Հենրիկ: Ինչո՞ւ այդպէս տխուր:

ՀԵՆՐԻԿ. Ես չեմ կարողանում բացատրել այս ամենը: Ամբողջ երեկոյ անցնում ես ինձնից հեռու, միշտ ինձ դէժ խիստ տոն բանեցնելով: Ինչո՞ւ. ի՞նչ է պատահել որ:

ՆԻՆԱ. Իսկապէս դու լուրջ վիրաւորուած ես: Մոռանում ես որ ես ջղային եմ: Կամ թէ՛ մի լուրջ վիրաւորանք: Ես ցանկանում եմ միայն նկատելի չը դարձնել մեր յարաբերութիւնը, աւելորդ խօսակցութիւններից խուսափելու նպատակով: ՀենՐիկ. Բայց և ինչո՞ւ թաղցնել, ինչո՞ւ կեղծել:

ՆԻՆԱ. Ես նկատում եմ ըո մէջ խանդոտութիւն, սակայն թող քեզ յայտնի լինի, որ ես Գէորգին նայում եմ իբրեւ երեւալի, ի զուր ենթադրութիւններ մի անիլ:

ՀենՐիկ. Խանդոտութիւնը սիրոյ առհաւատչեայ է, մի մոռացիր այդ:

ՆԻՆԱ. Քեզնից բաժան ես ևս շատ անհանգիստ եմ, միթէ՞ չես նկատում:

ՀենՐիկ. Այդ դէպքում դառնանք տուն:

ՆԻՆԱ. Այդ աւելի քան անյարմար է:

ՀենՐիկ. Տարօրինակ կատարեալ:

ՆԻՆԱ. Ոչնչէ՛ տարօրինակ բան չը կայ: Մօտ արի և ներքեւ ինձ:

ՀենՐիկ. (Մօտենում է գրկելու) Այս ամէնը այլ ևս չի կրկնուիլ, չէ:

ՆԻՆԱ. (Ծուռաւիելով, մազերը ընկած) Սպասի՛ր, զգո՛յշ, մազերս քանդեցիր:

ՀենՐիկ. Ո՛հ, ըո այդ մազերի սարքը միշտ թանգ արժէ քեզ համար:

ՆԻՆԱ. Մի նեղանար, Հենրիկ, չէ՞ որ այստեղ, այսքան հասարակութիւն մէջ անյարմար է.....

ՀենՐիկ. Այո, իրաւացի ես. կանայք պարկեշտութիւնը իբրեւ դէմքի գեղեցիկ քօղ են գործ ածում:

ՆԻՆԱ. Նորից վիրաւորում ես կանանց:

ՀենՐիկ. Ես արտայայտում եմ իմ կարծիքը:

ՆԻՆԱ. Եւ միշտ անպայման իմ կարծիքներին հակառակ: Միթէ՞ յիշաւի դա սէր է նշանակում: Ի՞նչպէս ես դու ինձ սիրում, երբ ամէն մի խօսքիս հակառակում ես: Գոնէ ուրիշների մօտ լոբի, եթէ չես կամենում ինձ պաշտպանել, ինձ հետ համաձայնուել:

ՀենՐիկ. Խիստ ու անարդար պահանջներ ես անում, Նինա: Ինչպէս համաձայնում եմ ըո մի շարք կարծիքների հետ, որոնց ես կատարեալ սխալ եմ գտնում, ապացուցանելով մատեմատիկօրէն:

ՆԻՆԱ. Գոնէ ուրիշների մօտ այդպէս մի վարուի՛ր, թէ չէ թէ՛ կը կարծեն մարդիկ իմ մասին:

ՀենՐիկ. Ո՛չ որ քո մասին վատ կարծիք կազմել չի կարող: Բայց այժմ թողնենք այս ամենը և զննենք դահլիճ. առանձնութիւնը կրկնակի վատ է արամադրում:

ՆիՆԱ. Ինձ ներքի, ես կամենում եմ փոքր ինչ հանգստանալ, մանաւանդ երկար պարելուց յետոյ քաղց եմ զգում:

ՀենՐիկ. Կարելի է իսկոյն բան պատուիրել:

ՆիՆԱ. Շնորհակալ եմ, չի ուզիլ. շուտով ընթրիքի կը հրաւիրեն: Դու այժմ ինձ թող մենակ, խնդրում եմ, ես կամենում հանգստանալ:

ՀենՐիկ. Ինչպէս քեզ հաճելի է: (Գնում է):

ՆիՆԱ. Ո՛հ, ձանձրալի պատմութիւններ: Գէորգ եմ հառաչում, Հենրիկն է գալիս: Ո՛չ, Գէորգը անտարբեր է դէպի ինձ, այսքան ժամանակ ես բացակայ եմ դահլիճից, և նա չի գալիս ինձ փնտռելու: Սիրտս կտրաւում է. ուրիշ ի՞նչ է մնում ինձ անելու: Ոստէլ հետը: Ո՛չ, ոչ. ես պէտք է ինձ հպարտ պահեմ: Կինը ինչքան հեռու մնայ, տղամարդը աւելի կը սկսի հետամտել: Ա՛յ, օրինակ Հենրիկն աւելի է սկսել ինձ հետամտել. նա ինձ շատ է սիրում. շատ լաւ տղայ է, ափսոս...

Գէորգ. (Մտնում է):

ՆիՆԱ. (Ինքնիրան): Վերջապէս:

Գէորգ. Դուք այստեղ էք, օրիորդ Նինա. ամբողջ ժամանակ ձեզ եմ փնտռում: Ինչո՞ւ էք մեզ թողել:

ՆիՆԱ. Երկար պարելուց յոգնել եմ. եկալ հանգստանալու:

Գէորգ. Բայց ինչո՞ւ մենակ առանձնացած. միթէ՞ ձեզ ուղեկցել մենք չէինք կարող:

ՆիՆԱ. Շնորհակալ եմ: Մտածեցի, թերեւ ձեզ աւելորդ նեղութիւն պատճառէր այդ:

Գէորգ. Ինչքան անարդար էք: Միթէ՞ տրամադիր էք կարծելու, որ մի ուրիշը այստեղ աւելի է հետաքրքրում ինձ, քան դուք:

ՆիՆԱ. Ինչո՞ւ անարդար:

Գէորգ. Ուրեմն դուք կարծում էք, որ ձեզնից դուրս ես զբաղուած իմ ուրիշով:

ՆիՆԱ. Սակայն ի՞նչ մեծ յանցանք, եթէ սիրուններից մէկը ձեր ուշադրութիւնը գրաւել կարողանայ:

Գէորգ. Եւ այդ միակը դուք էք:

ՆիՆԱ. Նո՛ւ, նո՛ւ:

Գէորգ. Ես խօսում եմ անկեղծ և եթէ ասում եմ, որ այստեղ բացի ձեզնից ուրիշ ոչ ոք ինձ չէ հետաքրքրում, շեշ-

տում եմ այդ բառի ամենանուրբ իմաստով, ես չեմ կամե-
նում ձեզնից թագցնել, ոչ էլ քօղարկուել, որ ձեր ներկայու-
թիւնը հրճուանքով եմ որոնում:

ՆՆԱ. Ես ձեզ լսում եմ բաւականութեամբ:

ԳԵՈՐԳ. Ինձ հաճելի է տեսնել, որ դուք իմ այս խօրը
համակրանքին անտարբերութեամբ չէք պատասխանում: Ես այն-
պիսի բնաւորութիւն ունիմ, որ անչափ հեշտութեամբ հակուում եմ
նրանց, որոնք եռանդ ունեն իրանցով զբաղեցնելու, և ընդհա-
կառակը շատ շուտ ձանձրանում եմ, երբ կանայք կամենում
եմ պաշտուել, իրանք մնալով անտարբեր: Դրանք նման են
մարմարեայ արձանի, դէպի որը հրապուրուելով, մարդ իսկոյն
յետ է քաշւում, ցուրտ զգալով նրանց դէմքից բուրոզ սառնու-
թիւնից:

ՆՆԱ. Դա էք ուսումնասիրել քնքոյշների ազդեցութիւնը:

ԳԵՈՐԳ. Այդ կարեւոր է ամեն մի երիտասարդի, որ հա-
կուած է քնքոյշների շրջանում իր ժամերը անցնել: Իսկ ես,
ինչպէս տեսնում էք, քնքոյշների հասարակութիւն մեծ հա-
ճոյքով եմ փախուում, մանաւանդ այժմ, երբ մէկը զերազա-
սութիւն է ձեռք բերել:

ՆՆԱ. Տեսնենք որքան երկար կը տևի այդ զերազա-
սութիւնը:

ԳԵՈՐԳ. Այն ազդեցութիւնը, որ դուք ունիք ինձ վրայ,
աւելի բան խոր է, կարող էք հաւաստիանալ:

ՆՆԱ. Յուսով եմ ձեր ծանօթութեամբ ես մի վստահելի
բարեկամ ունեմ ձեռք բերած:

ՀԵՆՐԻԿ. (Մտնում է):

ԳԵՈՐԳ. Զգացուած եմ:

ՀԵՆՐԻԿ. Ընթրիքի հրաւեր արդէն եղել է. կարող եմ
օրիորդ Նինային սեղանատուն առաջնորդել:

ՆՆԱ. Շնորհակալ եմ: Այսպէս ուշ ընթրել սովոր չեմ:

ՀԵՆՐԻԿ. Բայց...ը...ը...:

ՆՆԱ. (Ընդհատելով): Սիրալիք էք, շնորհակալ եմ: Դուք
կարող էք ինձ չը սպասել:

ՀԵՆՐԻԿ. (Հեռանում է դժգոհութեամբ):

ՆՆԱ. Օ', վատ բան է, մէկին տանել չը կարողանալ:

ԳԵՈՐԳ. Հենրիկէ՛ն: Նա իմ ամենալաւ ընկերն է, օրիորդ
Նինա, ես կարող եմ ձեզ երաշխաւորել:

ՆՆԱ. ?!

ԳԵՈՐԳ. Անշուշտ ձեր մէջ մի դժգոհութիւն է տեղի ունեցել:

ՆՆԱ. Թողնենք: (Վեր է կենում):

Գէորգ. Բայց մենք կարող ենք ընթերիքի գնալ, թէկուզ հենց հասարակութեան մէջ լինելու համար:

ՆինՍ. Շնորհակալ եմ. գնանք: (Վերցնում է Գէորգի թերթը եւ գնում են):

ՀենՐիկ. (Մտնում է փոքր յետոյ): Ինձ բացարձակապէս մերժեց Գէորգի հետ լինելու համար: Ի՞նչ է նշանակում այս: Դադարե՞լ է նա ինձ սիրել: Հազիւ մի շաբաթ է ինչ անձնատուր ենք եղել Ամուրի իշխանութեան: Եւ ես յիրաւի որ երջանիկ էի նրա քաղցր շնչի առջև: Իսկ այժմ... Երկրի հարթ կրծքի վրայ կատարեալ սովորական դէպք կը լինի, եթէ Նինան դադարէ ինձ սիրել. ես այս ընդունում եմ սակայն եւ դժուարանում հաշտուել այդ չար մտքի, գուցէ և արդէն իրական դէպքի հետ: Այժմ, հենց այժմ, այս դաժան մտքերի տակ ես աւելի՛ պարզ գիտեմ, որքան սիրում եմ նրան. այժմ աւելի՛ եմ գիտակցում, ինչ չափով տեղ ունի բռնած նա իմ սրտում: Ես սկսում եմ աւելի՛ անհանգստանալ: Նա այժմ պարզ հակուած է Գէորգին, թէև ծածկել է աշխատում: Պէտք է պարզել այս ամենը, այլապէս կրկնակի անպատուաբեր է խառնուել նրանց յարաբերութեան մէջ: Օ՛, կի՛ն, դու սարսափելի ես: Սակայն յիրաւի՛ ինքս ինձ զսպել այլ ևս անոյժ եմ: Ո՛չ, Հաւաքեմ վերջին կտոր ոյժերս ու կուռեմ, զսպեմ ինձ: (Ընցնելով զարկում է սեղանին, ապա ճակատը սեղմում ու խորհում: Կարճ պատգաւ):

ՄԻՔԱՅԷԼ. Ի՞նչ ես ճգնում, մարդ Աստուծոյ: Ո՛ւր է կորել քո՛ ըփշկ մարդու սառնարինութիւնը:

ՀենՐիկ. Ծաղրելի է թերևս:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Միթէ՞ նեղելի է քեզ մի աղջկայ պատճառով այսպէս վրդովուել: Կամ վերջապէս էլ ի՞նչ պատմութիւններ: Սիրում ես նրան, — ամուսնացիր, իսկ եթէ նա մերժում է,— էլ ինչո՞ւ քարշ գալ նրա ետևից, կամ ինչո՞ւ գիմնազիստի պէս խանդոտել:

ՀենՐիկ. Ես չեմ կարողանում բացատրել ինձ այս հանելուկը:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Ոսկր հետը, հարցրու իրան, Նինային:

ՀենՐիկ. Պնդում է, որ ես իր աչքում չեմ կորցրել իմ արժէքը, որ նա ինձնից դուրս ոչ ոքով չի հետաքրքրւում:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Արդե՞ք այդ ճիշտ է:

ՀենՐիկ. Զը կայ ինձ համար ոչինչ սարսափելի, քան խաբուել, կեղծուել: Եւ եթէ՞ յիրաւի Նինան այդպէս է վարւում ինձ հետ, նշանակում է ամեն ինչ վերջացած է մեր մէջ:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Դրական ելքը նրանից բացատրութիւն պա-

հանջելն է: Թող այդ մոայլը, մանաւանդ թէ այժմ, երբ ես հոգու արտակարգ տրամադրութեան մէջ եմ:

ՀԵՆՐԻԿ. Տեսնում եմ շատ ոգևորուած ես. ի՞նչ կայ:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Երեւի դէմքիցս գուշակել կարող ես:

ՀԵՆՐԻԿ. Դէմքիդ արտայայտութեան մասին դու դեռ շատ մեծ կարծիքի ես: Մի մոռացիր, որ երիտասարդական անզուսպ կեանքը ջնջում է ամեն յստակութիւն և մարդու դէմքը դառնում է այլ ևս իսկապէս որ անարտայայտիչ:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Դուք բժշկներդ մարդու աւելի էք յուսահատ դարձնում. իսկ քո փիլիսոփայութիւնը ես սկի տանել չը կարողացայ: Հենց ամեն քայլափոխում աչքս ես կոխում իմ դրութիւնը: Գեղ մանաւանդ այդ ներել չի կարելի, քանի որ քեզ, քան մի ուրիշին, աւելի մօտ ծանօթ պիտի լինին ժամանակակից այն պայմանները, որոնց մէջ ապրում է տղամարդը:

ՀԵՆՐԻԿ. Թող, թող այդ հին պատմութիւնները, արդարաւանաբար հարկ չը կայ: Ասա, ի՞նչ է պատահել:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Թէկուզ անարդար մարդ ես, բայց լուրջ խօսանք: Ես նշանւում եմ էլզայի հետ:

ՀԵՆՐԻԿ. (Յատկում է): Ի՞նչ: Դու առաջարկութիւն ես արել:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Եւ նա ուրախութեամբ ընդունել է:

ՀԵՆՐԻԿ. Թշուառական:

(Մտնում են Ալեքսանդր. Յովնանէս, Գաբրիէլ):

ՄԻՔԱՅԷԼ. Մի չարանար:

ՀԵՆՐԻԿ. Թշուառական: Լսում ես: (Դնում է):

ԳԱՅՐԻԷԼ. Ահա Միքայէլը այստեղ է:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Ի՞նչ է:

ԳԱՅՐԻԷԼ. Խաղալ ենք կամենում. չէս մասնակցի:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Կարելի է:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ. Հաղիւ ազատուեցինք քնքոյշների հասարակութիւնից: Ի՞նչ էք խմբուել նրանց գլխին. չը ձանձրացանք:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ. Իսկապէս յոգնեցուցիչ է մեծ հասարակութեան մէջ լինել:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ. Շտապէք կանաչ սեղան պատուիրել:

ԳԱՅՐԻԷԼ. Խաղանք, խաղանք: (Վանջում է ծառային, որ պատրաստում է թղթախաղի սեղանը):

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ. (Միքայէլին): Ի՞նչ է, բժշկը նստել իր ցամա է ողբում:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ. Ես կարծում էի օրիորդ Նինան բժշկին խօսք է տուել, բայց բանից դուրս է գալիս Դէորդին է նա ընտրել:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Հարցը հենց նրա մէջ է, որ Նինան բժշկիկն խօսք է տուել, բայց այժմ փոշմանել է:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ. Իսկ բժշկը շատ մեծ յիմարն է, եթէ այդ պատճառով տխրում է: Ի՞նչ է կորցրել որ, նրանից էլ լաւ հարսնացու կարող է գտնել:

ԳԱՅՐԻԷԼ. Այդպէս դատել չի կարելի, պարոններ. գուցէ մարդը սիրում է Նինային:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Սիրում է դժբախտաբար:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ. Նո՛ւ, Ի՞նչ անենք այժմ: Հենրիկը Նինային է սիրում, իսկ Նինան Գէորգին:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ. Բայց Գէորգը կը սխալուի, եթէ Նինային առաջարկութիւն անէ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ. Ես ևս կը պնդեմ, որ թէ Գէորգը և թէ Հենրիկը անհամեմատ բարձր են կանգնած Նինայից. Նա ի՞նչ կին կարող է լինել որ:

ԳԱՅՐԻԷԼ. Չեմ ուզում ես այդ աստիճան խիստ լինել: Ինչքան էլ մեծ կարծիքի չեմ օրիորդ Նինայի մասին, սակայն տրամադիր եմ կարծելու, որ նա հաւատարիմ կին կը լինի, եթէ միայն սիրէ ամուսնուն:

ՄԻՔԱՅԷԼ. Եթէ միայն սիրէ, այո՛ւ: Թէ խաչը իմն է, զօրութիւնը ես գիտեմ: Նա սիրում է միայն հարուստ գրպանը:

ԳԱՅՐԻԷԼ. Թողէք, լաւ. նստենք մեր գործին:

ԲՈԼՈՐԸ. Նստենք: (Սկսում են խաղալ, Փոքր յետոյ մտնում են Լեւոն և Լիոնորա):

ԼԵՒՈՆ. Հենրիկը խիստ վիրաւորունք է. նկատելի է նրա վրդովմունքը:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Նինան պարզօրէն խոստովանուեց, որ Գէորգի սիրոյն արժանանալու համար ոչինչ չի կարող խնայել: Կարծում է որ Գէորգն իսկոյն առաջարկութիւն կ'անէ, եթէ համոզուի, որ Հենրիկի ու Նինայի միջև ոչ մի կապ չը կայ: Հասկանալի է, որ հենց այս պատճառով Նինան կոպիտ է վարում Հենրիկի հետ:

ԼԵՒՈՆ. Այդ աստիճան այլասեռութիւն է ևս այն Հենրիկի՞ վերաբերմամբ: Սակայն ի՞նչ է մտածում Գէորգը. միթէ՞ նա ընկերական պարտականութիւն չի զգում Հենրիկի վերաբերմամբ:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ի՞նչ կարող է կարծել Գէորգը: Նա կարող է միայն ուրախանալ արժանանալով Նինայի փոխադարձ սիրաւորութեան:

ԼԵՒՈՆ. Այդ դէպքում թող Նինան նախ մերժէ Հենրիկին:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Ես շեշտեցի այդ մասին, բայց Նինան միայն ժպտով պատասխանեց:

ԼԵՒՈՆ. Ձեմ հասկանում:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Հասկանալ դժուար չէ: Մինչև Գէորգից դրական խօսք լսելը, նա չի կամենում Հենրիկին մերժել:

ԼԵՒՈՆ. Բայց չէ՞ որ այս ամեն կողտուրթիւնը կը ստիպէ Հենրիկին երես շրջել Նինայից:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Հաւատացած եղէք, որ Գէորգի ներկայութեամբ Հենրիկի հետ այդպէս կողտուրթիւնը, Նինան առանձին ժամանակ կը գտնէ Հենրիկին շահելու քնքոյշ փաղաքշանքներով: Նինան իր կտորածը կոծկելու շատ լաւ շնորհք ունի, անհանգիստ մի լինիք:

ԼԵՒՈՆ. Ես կարեւոր եմ գտնում իրերի դրութիւնը հենց այժմ իսկ պարզել:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Կարեւոր է թերեւ, սակայն առ այժմ ես հրաժարուած եմ խառնուել այս աղմուկի մէջ: Բայց և այնպէս ես կրկին կը փորձեմ Նինայի հետ խօսել, գուցէ կարելի լինի նրան զգուշացնել:

ԼԵՒՈՆ. Այդ կարեւոր է:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Ես Նինային պնդեցի Հենրիկին անուանարկելը թողնել Գէորգի սիրոյն արժանանալու նպատակով:

ԼԵՒՈՆ. Այդ նոյն իսկ Գէորգի վերաբերմամբ անպատուաբեր է: Նա անգիտակցաբար այստեղ վատ դեր է կատարում:

ԼԻՉԱ. (Մտնում է): Դուք նկատում էք ինչպէս է սիրախօսում Նինան Գէորգի հետ: Այնպէս պինդ կպել է նրան, որ կարծես նրա գրկում լինի: Յետոյ պիտի պարծենայ, որ Գէորգն իրան հանգիստ չէ տալիս:

ԼԵՒՈՆ. Սակայն ճիշտ է որ Գէորգը նրանով հետաքրքրուած է:

ԼԻՉԱ. Ի՞նչ մի զարմանալի բան: Երբ մի կին ժամերով աչքերը յառէ մի տղամարդու և աշխատէ ցոյց տալ, ներագդել, որ նրան է միայն ցանկանում, հասկանալի է, որ տղամարդն էլ անտարբեր մնալ չի կարող:

ԼԵՒՈՆ. Դուք կարծում էք ուրեմն, որ Գէորգն առանձին հետաքրքրութիւն չի՞ տաժում դէպի Նինան:

ԼԻՉԱ. Գէորգը մի մարդ է, որ ամենախոր սիրոյ ժամանակ անգամ իր հաշիւները ի նկատի ունի: Գուցէ այժմ նա Նինային հաւանում է, սակայն հազիւ թէ երկար ժամանակ Նինան նրա աչքում դին ունենայ: Բայց ես չեմ կարողանում ներել այդ Հենրիկին: Այս ամենից յետոյ ինչպէս է նա դեռ շարունակում իր ծանօթութիւնը Նինայի հետ:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ես կարծում եմ նա կը թողնէ Նինային, նախ քան Նինան կը մերժէ նրան:

ԼԻԶԱ. Եւ ես աւելացնում եմ, որ Գէորգը եւս կը թողնէ Նինային: Ես Գէորգին շատ լաւ գիտեմ, նրա և Նինայի մէջ ոչ մի կապ չի կարող: Այդ մի փոքրիկ հրապոյր է, որ Գէորգին ստիպում է Նինայի դիմաց ժպտալ. իսկ այս միմիայն Նինայի վարպետութեան պէտք է վերագրել. նա գրաւելու երկնային շնորհք ունի իսկապէս, կարող է պարծենալ:

ԼԵՒՈՆ. Ցաւալի է: (Գնում է):

ԼԻԶԱ. Իսկ սա երեւի վիրաւորւում է լսելով այս ամենը Նինայի մասին:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Նա ինքը աւելի խիստ է դատաւիտում Նինային:

ԼԻԶԱ. Երեւի Նինային դեռ սիրում է:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Անշուշտ Նինան նրա յիշողութեան մէջ դեռ շատ մեծ տեղ ունի բռնած:

ԼԻԶԱ. Թերեւս մտածում է նորից ձեռք բերել:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ամենևին: Միթէ՞ այդ քեզ պարզ չէ:

ԼԻԶԱ. Իսկ ի՞նչպէս կը վերջանայ Հենրիկի հետ, ի՞նչ ես կարծում:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Նինան պարտաւոր է նրան մերժել: Բացի այդ, ես կարծում եմ Հենրիկն ինքը կը շտապէ մերժել:

ԼԻԶԱ. Այդ շատ հրաշալի կը լինի: Պէտք է Նինային պատժել:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ես Նինային ասացի, որ միայն Գէորգով զրադուելու համար շատ նպատակայարմար է Հենրիկին այժմ իսկ մերժել, բայց նա չի համաձայնում ի հարկէ: Դրան վերադիւր շեշտում է, որ ես խօսում եմ յանուն իմ հաշիւներին:

ԼԻԶԱ. Ինչպէ՞ս:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Որ իբր թէ ես հետաքրքրւում եմ Հենրիկով:

ԼԻԶԱ. Նու, յիմար աղջիկ:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Այս ամենը ձանձրացրել է ինձ իսկապէս, սակայն ես չեմ կամենում խուսափել, թերեւս յաջողուի Նինային յետ կանգնեցնել այս անպատուաբեր խաղերից:

ԼԻԶԱ. Ասում ես Նինան կարծում է, թէ դու դէպի Հենրիկը թուլութիւն ես տածում:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Մի քանի անգամ նա շեշտել է:

ԼԻԶԱ. Իսկ դու, եթէ ներում ես ինձ հետաքրքրուել, սիրում ես Գրիգորին:

ԼԻՈՆՈՐԱ. (Ժանրուլթեամբ): Ես դէպի նա, խոր համա-

կրանք եւ տաճում: Այս բանի տարի է մենք համարեա անբաժան ենք անցնում: Միասին գնացել ենք բարձրագոյն ուսման, միասին սովորում ենք, միասին պարապում, հասկանալի է ուրեմն, աւելի բան մտերիւմ ենք:

ԼԻԶԱ. Նա իսկապէս շատ համակրելի տղայ է, բեղ կատարեալ համապատասխան: Եւ դուք կամուսնանաք անպայման, չէ՞:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Շատ ես հետաքրքրւում:

ԼԻԶԱ. Նու ի՞նչ կայ որ: Ի՞նչ կարող ես հօ պատմել:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Կը պատմեմ, միայն հչ այսօր:

ՄԻԲԱՅԷԼ. (Թողնում է խաղը ու մօտենում): Դու ընդդէմ չե՞ս, էլզա, որ ես փոքր ինչ խաղում եմ:

ԼԻԶԱ. Միայն երկար չը խաղաս:

ԼԻՈՆՈՐԱ. (Դուրս է գնում):

ՄԻԲԱՅԷԼ. Պարոնների համար ձանձրալի է, ուստի խնդրեցին խաղադ: Ձեռն կամենում նայել:

ԼԻԶԱ. Եթէ չեմ խանգարիլ:

ՄԻԲԱՅԷԼ. Օ, հչ, (Վերցնում է թերեւս մերձենում են թղթախաղի սեղանին): Պարոնները ընդդէմ չեն լինիլ, կարծում եմ, եթէ օրիորդը կամենում է նայել:

Ձայներ: Օ, օ, խնդրենք: (Աթոռներ են առաջարկում):

ԼԻԶԱ. Ծնորհակալ եմ: (Դիտում է խաղը):

ՆԻՆԱ. (Մտնում է կարճ պաուզայից յետոյ, քաշում Լիզայի թերից, բեմի առջեւ ընդունում) Ի՞նչ էիք խօսում Լիոնորայի հետ:

ԼԻԶԱ. Ամեն ինչի մասին:

ՆԻՆԱ. Գիտե՞ս, Լիոնորան չի կարողանում հաշտ աչքով նայել, որ Հենրիկն ինչ սիրում է, ուստի եկել, պահանջում է Հենրիկին թողնել, նրան մերժել:

ԼԻԶԱ. Թիւրիմաց ենթադրութիւններ ես անում. Լիոնորան սիրում է բոլորովին այլ մարդու:

ՆԻՆԱ. Ո՛ւմ:

ԼԻԶԱ. Հարցրու իրան:

ՆԻՆԱ. Ամենեկն չեմ հետաքրքրւում. միայն չեմ հասկանում, ի՞նչ է ուրեմն նա կամենում:

ԼԻԶԱ. Ոչինչ վատ բան չի կամենում Լիոնորան. նա պնդում է միայն Հենրիկին թողնել, եթէ այժմ սիրում ես Գէորգին: Ես ևս նոյն կարծիքի եմ: Ինչո՞ւ խաբել, երբ այլ ևս Հենրիկը բեղ համար գին չունի:

ՆԻՆԱ. Ես չեմ խաբում: Ես Հենրիկին համակրում եմ, սիրում:

ԼԻԶԱ. Իսկ ես շեշտում եմ, որ դու ոչ ոքի չես սիրում և չես սիրել. դրա փոխարեն Գէորգը համապատասխանում է քո հաշիւներին և դու այժմ հակուած ես նրան:

ՆԻՆԱ. Սակայն այդ չի նշանակում, թէ Հենրիկին թողնել պէտք է:

ԼԻԶԱ. Ես կարծում եմ դու պարտաւոր ես Հենրիկին տուած խօսքդ յետ վերցնել ու նրան ազատ թողնել. կամ թէ դադարել բացի Հենրիկից ուրիշներին ևս հետամտելուց:

ՆԻՆԱ. Դձու ևս: Ի՞նչ է պատահել ձեզ:

ԼԻԶԱ. Ինչո՞ւ ես զարմանում, Նինա: Միթէ ինքդ չես կարողանում նկատել, ի՞նչ վատ դեր ես խաղում. Հենրիկին խօսք ես տուել, ապա այժմ, մի քանի օրից յետոյ միայն, հետամտում մի ուրիշին: Ինչէ՞ր չէիր պատմում Հենրիկի հետ անցրած այս մի քանի օրերի մասին. միթէ ամեն յոյզեր չքացան այդքան շուտ: Ես չեմ ուզում կարծել, որ դու Հենրիկին սիրել ես, նոյնպէս և չեմ կամենում հաւատալ, որ Գէորգին սիրում ես կամ կը սիրես:

ՆԻՆԱ. Ի՞ զուր ես պնդում:

ԼԻԶԱ. Զէ, Նինա. Մենք հօ կարճ կնք անկեղծ խօսել: Դու Գէորգին հակուել ես միայն նրա հարստութեան պատճառով, այլապէս Գէորգը չ'ունի արտակարգ առաւելութիւններ, որի դիմաց կարողանար Հենրիկը նսւազուել, կամ մի շարթում մոռացութեան տրուել:

ՆԻՆԱ. Ծաշակի խնդիր է: Գէորգը իմ աչքում անչափ բարձր է կանգնած և երբ միշտ նա դէպ ինձ այս աստիճան խոր համակրանք է տածում, ինչո՞ւ պէտք է ես խոյս տամ:

ԼԻԶԱ. Նորից պարծենկոտութիւն, Նինա: Ես այդ չը սիրեցի քո մէջ: Ես կարող եմ ամեն փաստերով ցոյց տալ, որ ամբողջ ժամանակ դու ես նրան հակուած, նրան ձգտում, նրան զբաղեցնում, այն ինչ նա մոռում է միայն սիրալիք կաւալէր:

ՆԻՆԱ. Կարծում եմ:

ԼԻԶԱ. Երևի նա այժմ փոքր ինչ թուլութիւն է տածում դէպի քեզ, սակայն ես կամենում եմ միայն շեշտել այն իրականութեան վրայ, որ առաջինը դու ես սկսում միշտ և որ դու տղամարդկանց խելքահան անելու շնորհք ունիս:

ՆԻՆԱ. Դու կամենում ես միմիայն ինձ վիրաւորել:

ԼԻԶԱ. Քեզ վիրաւորելու ամենակին տրամադրութիւն չ'ունիմ:

ԳԷՈՐԳ ու ԼԻՄՆՈՐԱ. (Մտնում են խօսակցելով):

ՆԻՆԱ. Թողնէ՛ք, լաւ: (Մտնողներին) Դուք երևի պարճում էիք:

Գէորգ. Դժբախտաբար օրիորդ Լիոնորան յոգնած է:
ՆիւնԱ. Լիոնորան քիչ է պարոււմ. սակաւապահանջ մարդ
է և բաւականանում է շատ շուտ:

ԼիՋԱ. Սակաւապահանջ լինելը առիթ է տալիս շատ
թիւրիմացութիւններէց ու աւելորդ անախորժութիւններից
խուսափել:

Գէորգ. Օրիորդը կարող է պարծենալ, այդ գովելի բնա-
ւորութիւն ունի:

ԼիՈՆՈՐԱ. Շնորհակալ եմ. սակայն խնդրում եմ, դադա-
րէք իմ մասին խօսել:

ՆիւնԱ. Բայց ինչո՞ւ սահմանափակուել, երբ կարելի է
աւելին ձեռք բերել:

Գէորգ. Աւելորդութիւններից խուսափել և սահմանափա-
կուել միմիայն ամենամահրաժեշտութեամբ, դրական ու պա-
տուաբեր քայլ է:

ՆիւնԱ. Ես այդ չեմ ընդունում. պատուաբեր ապրելու հա-
մար կարևոր չէ խուսափել ընդարձակ կեանքից: Դրան վերա-
դիր ինձ կատարեալ կեղծիք է թւում, երբ պնդում են, որ քչով
բաւականանալը անձնական հաճոյք է պատճառում: Այդ շեշ-
տում են մարդիկ, որոնք ստիպուած են բաւականանալ
եղածով:

ԼիՋԱ. Խիստ ես դատում, Նինա:

ՆիւնԱ. Խօսքս Լիոնորայի մասին չէ, իհարկէ: Նա շատ
բան կարող է անել, եթէ ազատուի միայն մի քանի յիմար
իդէալներից:

ԼիՋԱ. Խնչ նպատակով: Միմիայն աւելորդութիւններով
ծանրաբեռնուելու համար:

ՆիւնԱ. Կեանքի մէջ աւելի հաճոյքներ վաստակելու,
կեանքից աւելի օգտուելու նպատակով: Վերջապէս ինչո՞ւ
խուսափել:

(Հիւրերը սկսում են հաւաքուել):

ԼիՈՆՈՐԱ. Ես չեմ խուսափում. ճգնաւոր լինելու ամենին
ցանկութիւն չունեմ, սակայն և չեմ կամենում շրջապատուել
մի խումբ վառվռուն հայեացքներով, որոնք ոչ մի ազդեցութիւն
կամ նշանակութիւն չունին ինձ համար: Խնչիս է պէտք զարդ
դառնալ մի խմբի, որոնց շրջանում իմ ներքին աշխարհը չի
ձայնելու, և ո՛չ էլ ներդաշնակելու իմ արտաքին վարքին:

ՆիւնԱ. Թէկուղ հենց ժամանակաւոր հաճոյքի համար:

ԼիՋԱ. Ժամանակաւոր հաճոյք:

ԼիՈՆՈՐԱ. Աւելորդ եռանդ սպառել չեմ կամենում:

ԳԷՈՐԳ. Հրաշալի է, գեղեցիկ արտայայտուած:

(Ժառան մատուցանում է խմիչք:)

ԳԷՈՐԳ. Այս բաժակները ամենայրմար ժամանակ ստացանք, երբ կարող ենք նուիրել յանուն այն գիտակցութեան, որ այդպէս որոշ ու դրական է արտայայտուած ձեր մէջ, օրիորդ Լիոնորա:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Ծնւում եմ առատ գովասանքների տակ:

ԼԻՁԱ. Լիոնորա, քո կենացը, Ուրախ եմ, որ կրողական կրթութիւնը այդպէս ուժեղ է խօսում քո մէջ:

ԼԻՄՆՈՐԱ. Իսկապէս անյարմար դրութեան մէջ եմ գտնուում:

ԳԷՈՐԳ. (Բաժակը խփելով Լիոնորայի բաժակին): Ուսէք և ցոյց տուէք, որ կինն էլ ընդունակ է Աւա-մատերի բարձունքները մագլցելու: Հասարակութեան կրթական ղեկը ամենից առաջ կրթուած մայրերի ձեռքին է, մեզ այժմ ամենից շատ կրթուած կանայք են կարևոր:

ՆԻՆԱ. Այս կողմը նայէք:

(Խօսողները շրջում, նայում են. թուղթ խաղացողները վառած բնեղիկտինի բաժակները բարձրացրել են եւ իւրար կպցնում):

ՀԵՆՐԻԿ. (Բաժակը ձեռին մօտենում է Նինային): Ես կամենում եմ այս բաժակը ձեր առողջութեան նուիրել, օրիորդ Նինա: Թոյլ տուէք ձեր բաժակին կպչել: (Վամնում է բաժակին զարնել):

ՆԻՆԱ. (Խուսափելով, Այդ հին սովորութիւնը ձեզ դեռ սգևորում է:

ՀԵՆՐԻԿ. (Ինքն իրան) Ձեմ հասկանում: (Վամնում է հեռանալ, Գէորգը թելից քաշում է:)

ԳԷՈՐԳ. Ընկեր, խմենք մեր ուսանող կանանց կենացը, որոնց ներկայացուցիչը մեր մէջ օրիորդ Լիոնորան է:

ՀԵՆՐԻԿ. Կոնջ մէջ կայ մի ամբողջ էստեաիկա, իսկ երբ կինը միացնում է իր մէջ և բանականութիւն, նա այլ եւ կատարեալ է: Ձեր կենացը: (Բաժակները զարնում են. Նինան նոյնպէս զարնում է Գէորգի հետ):

ՁԱՅՆԵՐ. Կեցցէ կինը:

ՀԵՆՐԻԿ. Օրիորդ Նինան այժմ չի խուսափում բաժակների զարնելու հին սովորութիւնից օգտուել:

ՆԻՆԱ. Ա՛հ: (Շրջում է:)

ԳԷՈՐԳ. Թող, Հենրիկ: (մի կողմը): Ձգոյշ, օրիորդը աւելի քան ջղային է:

ՀԵՆՐԻԿ. Աւելի զսպել ինձ անկարող եմ: Դժգոհու-

Թեամբ քայլում է, ըստակը գետնին զարնում ու դուրս գնում:
Շարժում: Թողնում են թուղթ խաղալը, Հիւրերից: մի քա-
նիսը դուրս են գնում, մի քանիսը խմբում:

ՆԻՆԱ. Յիմնր, անքաղաքավարի:

ԼԻԶԱ. Թող, հասարակութեան մէջ ես:

ՆԻՆԱ. Ո՛ր, անտանելի մարդիկ:

ԳԷՈՐԳ, Հանգստացէք, օրիորդ Նինա:

ՆԻՆԱ. Ինչպէս հանգստանալ. այս աստիճան կոպիտ վի-
րաւորանք: Օ՛ր, գլուխս... ես թոյլ եմ...

ԼԻԶԱ. Թող, Նինա:

ԼԻՈՆՈՐԱ. Զսպիր քեզ:

ՆԻՆԱ. Ես թոյլ եմ, ջուր տուէք, օգնեցէք, (ընկնում է:
Գէորգի գիրկը: Շարժում)

(ՎԱՐԱԳՈՅՐ).

ՅՇ ԲՈԶԻԱՆ.

(Գը շարունակուի)